

HIRDETÉMÉNYEK.

Előfizetési pénzek és a kiadás körüli panaszok...
valamint a lap szerkesztéséről és a kiadás körüli...
minden körülmények idejéig intéződik.

Bármegetlenül levelek csak ismert kézektől fogadhatók el.

DEBRECZENI ELLENŐR.

POLITIKAI, TARSADALMI és KÖZGAZDASÁGI LAP.

A SZABADELVŰ PART KÖZLÖNYE.

Megjelen naponként, a vasárnap és péntek kivételével.

Előfizetési ár:

Helyben bázhoz hordva vagy vidékre postán küldve:	
Egész évre	10 frt — kr.
Félévre	5 frt — kr.
Negyedévre	2 frt 50 kr.
Egy órára	1 frt — kr.

Hirdetési díj:

Ot-hasábpetsor egyszeri beiktatásért 5kr
Bélyegdíj minden hirdetésért külön 30 kr
Nyitótér 4 hasábpetsorért 20 kr.
Hirdetést vagy reclamat magában foglaló újdonság sora 50 krajczár.

XIV. évfolyam 1887.

Debreczen. Hétfő, május 23.

98. szám.

Tisza Kálmán nyilatkozata Bosznia okkupációjáról.

(a képviselőház május 21-iki ülésében.)

Tudja van s ez úgy a külügyi politika akkori vezetője által, mint általam különböző alkalmakkor a delegációkban s az országgyűlésen el is mondatott, hogy az orosz török háborút megelőzőt években az volt politikánk vezéreszméje, hogy Törökországban élő keresztények sorsa, a török birodalom épességének fenntartása mellett, békés uton javíttassék.

Az események további folyama alatt kitűnt, hogy a béke és a békés átvitel érdekében kifejtett törekvésünk dacára oroszország a vele fajokon kereszténynek felszabadítását írva zászlójára, azon a ponton áll, hogy Törökországnak hadat ijenjen.

Ezen helyzetben monarchiánknak állást kellett foglalnia s írett megfontolás után a semlegesség lett megállapítva. Háboruba keveredni, nem csak az általános európai helyzetre való tekintetből, de annak tudatában s am akartunk, hogy saját jól felfogott érdekünk szempontjából sem az nem lenne helyes, hogy a velünk jó barátságban levő Törökország ellen harcoljunk, sem az hogy más irányban véve részt a harcban, a Balkán-félszigeten lévő keresztény népek jogait igényeinek ellenségeként dobjuk a mérgebe örököt.

A monarchia semlegessége lett tehát elhatározva, kötelessége volt külügyi politikánk akkori vezetőjének megfontolni azt, hogy a háború folyama alatt, vagy annak következtében oly átalakulások állhatnának elő a keleten melyeket saját léteérdekeink szempontjából nem tűrhettünk el.

Ilyen viszonyok között és hogy a monarchia érdekei minden eshetőségek között lehetőleg megóvassanak, folytak Oroszországgal ama tárgyalások, melyekre az interpelláló képviselő ur hivatkozott.

Külügyi kormányzatunk ezek alatt is

ragaszkodott azon álláspontjához, hogy maga részéről a török birodalmat illetőleg a statusquo fenartását óhajtja, de egyúttal, miután a monarchia békéjét szemben Oroszországgal is megakartta őrizni s miután ezen tekintetben Oroszország is közreműködött, nem gondolva soha arra, hogy az utóbb nevezett hatalomnak a keleten szabad kezet engedjen, a lehető eventualitásokkal szemben is már előre állást kellett foglalnia s másfelől azt, hogy azon esetre, ha a keleten a birtokviszonyokban változások fognának mégis bekövetkezni, mik lennének azok, a melyekbe a monarchia meg nem fogna egyezni.

Ezen tárgyalások folyamán nyíltan ki-mondatott sz hogy monarchiánk Bosznia és Hercegovina birtokára nem vágyik, sőt inkább azt óhajtja, hogy ott ezébbavett reformok létesítése mellett a török hatalom, ha képes arra, hogy ezen velünk szomszédos tartományokban az állandó rendet és esendőt biztosítsa, fennmaradjon, de ha ez lehető nem lenne, mást ott nem tűrhettünk és magunknak kellene, hogy azon tartományokat elfoglaljuk.

Ezen tárgyalások eredménye volt az emlegetett megállapodás, melyben Oroszország a mi álláspontunkhoz hozzájárult és mely létrejöttékor a barátságos Németországgal is közöltetett.

Meg kell még mondauom az itt annyiszor hallottakkal szemben, hogy ebben a török birodalomnak köztünk és Oroszország közötti felosztásáról szó nem volt s ismételnem, hogy ama megállapodás általában nem egy egyúttal érvényesítendő akciónak képezte alapját, de bizonyos netán ellenünk bekövetkezhető eventualitásokkal szemben monarchiánk érdekeinek biztosítását célozta mire idejében törekedni, minden kormányának kötelessége.

Következett a san-ctefanoi béke, mely nem felelt meg azon feltételeknek, melyek ama megállapodásokban lefektetve voltak.

Külügyi kormányzatunk erőlyesen felszólalt ellene s ily viszonyok között jött létre a berlini congressus, mely ama béke feltételeit mint mindenki tudja lényegesen megváltoztatta s monarchiánknak a mandatumot Bosznia és Hercegovina okkupációjára megadta.

Hogy miben ellenkezének ezek azzal, hogy Bosznia és Hercegovina okkupációját alkalmából a berlini congressusra hivatkoztunk, s miért okozná, hogy kormányaink hitelt érdemlő volta kétségbe vonatnék, nem értem, midőn ama megállapodások folytán nem, de csak is a congressustól nyert mandatum alapján hajtottuk végre az okkupációt.

Az úgy egész folyamában külügyi hivatalunk eljárása a török birodalom érdekeit mindig tekintetbe vette a lehetőség határai között, ellenséges vagy önző indulat senki iránt sem vezetett, s épen ezért eljárása nem adhat okot arra, hogy jó viszonyunkat bármelyik külhatalommal szemben megingathassák.

Egyes phasisai felett ennek itélni különben csak akkor lesz lehető, ha az összes erre vonatkozó iratok összeállítva fognak a közönség előtt állani, a mi azonban ma még meg nem történhetik.

A külpolitika akkori vezetője s én magam, ki azon politikát támogattam, kell, hogy addig az elmondottakon kívül megelégedjünk azzal, s ez talán nem csekélység, — hogy rámutassunk, miad ama politika következményére, a megváltozott helyzetre, melyben ma a keleten állunk s melyet általajában ma a monarchia Európa hatalmasságai között elfoglal. Kérem a t. házat, méltóztatassék válasszon tudomásul venni. (Általános élénk helyeslés)

Országgyűlés.

Budapest, május 21.

A képviselőház mai ülésén letárgyalta a házszabályok revidálására beadott javaslatnak még hátralevő részét, s a javaslatot Dárday Sándor előadó javaslatának megfelelőleg Hoitsy Pál, Horváth Lajos, Horváth

Gyula s még több felszólalása után kisebb nagyobb módosítással elfogadták. A mai ülésnek tárgyát képezték a ezután kérvények, s ezek között az ifjusági kérvények, melyek a közös hadsereg magyar ezredseiben a magyar állam nyelvének érvényre emelését kéri. A kérvényi bizottság véleményét, mely a kérvényeket a honvédelmi miniszternek javasolja kiadni, Vámos terjeszté elő, emelkedett beszédben mutatva rá arra, hogy minő természetes az e kérvényekben kifejtett óhaj, de megnyunyire nem ezélszerű kivételére az időpont. Taly Kálmán a szélső baloldal részéről terjesztett be határozati javaslatot, mely szerint a ház utasítsa a honvédelmi minisztert a kérvényben foglaltak teljesítésére.

Horváth Gyula a kérvényi bizottság javaslata mellett szólalt fel, rámutatva arra az időszertülnességre, mely e kérvényeket tekinteten kívül hagyni kényszerít, különösen abból a szempontból, hogy a törvényhozás most tölti utolsó napját. Ő tökéletesen helyesli azt, hogy a magyar ezredék megmagyarosítására törekzünk, de ennek módját nem tartja jónak úgy, a mint a kérvényezők akarják, s ezt hangsúlyozta akkor is, a midőn az egyik kérvény beadvát magára vállalta. Szavait élénk tetszéssel fogadta a képviselőház.

Orbán Balázs lángoló hazafiságu beszédet tartott a közös hadsereg ellen, a melyben „özönvíz előtti középkori felfogás“ az uralkodó, a mit azonban a ház harsogó derűtiséggel fogadott. — I v á n k a Imre pedig gyöngéden figyelmeztette, hogy a lángoló hazafiságu több helye lett volna a szabadságharc alatt. — Orbán sietett tudt adni, hogy ő jött volna hazra, de nem eresztették a muszkák. — Ernyessy Ferenc, Polonyi Géza szólalt még. S végül következett Csanády Sándor.

Fehérvári Géza br. honvédelmi miniszter a ház élénk tetszése között összefolyta meg az ellenséges szónokokat, rámutatva az igazi okokra, melyet az ifjusági részét a kérvények beadására s a képviselők egy részét azok támogatására bírják. Kifejtette aztán, hogy a német nyelv összevéve mennyire nélkülözhetetlen a hadseregben, s miután kifejtette, hogy e kérdést a ház nemrég alaposan megvitatta s arra ismételtenszükségük nincs, ajánlotta a határ javaslat elfogadását. Vámos Béla előadó és Thaly zár-

A „Debreczeni Ellenőr“ tárczája.

A kecskés-völgyi malom.

Elbeszélés.

Irta VÉRTESI ARNOLD.

(Folytatás)

II.

Meggyes Ferkó azalatt csak az édes anyjához szolt be pár percze.

Falu végén lakott a szegény hülve asszony nyomorék gyerekeivel. Félgmeddig irgalmasságból laktak ott abban a rozszant kis viskóban. De legalább koldulniok nem kellett most már, Ferkó eltartotta őket úgy, a hogy birta szegényesen; hanem majd megsegíti az isten, éni tognak másképen is, bőségben, jólétben.

A szegény hülve asszony csak félig érti, a mit fia mond s csak bámul reá. A kisebbik leány ép oly bamba, bámuló szemekkel mered bátyjára, egy darab kukoricza-görhét rágesál s valami nagyon moecos színű szoknya lógg rajta. A másik leány, a béna tudja csak, hogy mit es: értők Ferkó, könyrezeg szemében s áldólag nyujtja ki nyomorék görbe kezét bátyja felé.

— Es e szegény leány áldásának meg kell fogamzani, — szolt magában Ferkó.

Csodálatosan megvizasztalja ez a gondolat. Olyan erősen érzi most szívét.

— Az isten meg fog áldani.

Oly nyugodtan, oly fölemelt fejjel megy ki. Hanem mikor az udvarra kiér s a szomszéd kert garádjánál megpillantja egy leány arcát, ki gondolkozva, busan, lassan lehajol, akkor megrezen Ferkó s oda van a nagy nyugalom és ugyancsak kevés marad abból a lelki erőből, melylyel imént még egészen tele volt. Olyan szorongva szolt át a garádon:

— Kijöttetek már a templomból, Rózsai?

— Ki, — felel a leány kurtán s föl-

sem emeli fejét.

— Ugy hát nekem is sietnem kell, — szolt Ferkó.

A leány nem felelt rá. A legény közelebb ment a kertgarádhöz.

— Mit csinálsz itt, Rózsai?

— Látod, hogy kaprot szedek édes apámnak.

Durczásan, hidegen hangzik a felelet, hanem most fölemeli a leány fejét is és egy pár lángoló barna szem lövell a legényre haragos pillantását.

— Ne nézz így rám, Rózsai, — szolt Ferkó sohajva.

Mondani is akarsa valamit, meg nem is. Megtörülgeti izzadó homlokát. Végre megszóal, de csak annyit mond:

— Nem vagyok hibás, Rózsai.

A leány szeméi e pillanatban még jobban lángolnak. Ő is egészen a kertgarádhöz jön. Szemtől szembe állnak most, s ha sötét volna, talán a tüzes szikrákat is lehetne látni, melyek a leány szeméből a legényre szállnak, mint a hogy a macska szőre szikrázik, ha sötétben fölborzoijuk.

— Nem igaz, a mit mondanak? — kérdezi a leány hevesen.

Ferkó lehajtja fejét.

— Igaz, — szolt busan. — De meg kellene hallgatnod, akkor látnád, hogy másképen nem tehetek, hogy nem vagyok oly hibás, mint gondold.

— Tudod te, hogy mit gondolok én? — válaszolt a leány hevesen.

Szép arcát kevélyen félrefodítja s kezével elutasítólag int, mint valami kis királyné, ez a fiatal paraszt leány.

— De hát hallgass meg legalább, — könyörög a legény. — A kit halálra ítélek, azt is kihallgadják, Rózsai.

A leány megbiczentí küssé a fejét s abba hagyja a kapor keresését.

— Jó; beszélj, de végezd hamar.

— Ejnye be katonás vagy, Rózsai! — szolt a legény félig szomorú, félig keserű mosolyal.

— Katonának a leánya vagyok, tudod, — felelt Rózsai, — apám nevelt, nincsen anyám.

S mikor ide jöttünk a falutokba és apamat megfogadta itt a helyszög levélhordónak és csak abban akadtak föl, hogy beteges ember, hátha majd nem bír mindig begyalogni a postára egy mértföldnyire, akkor azt mondta az apám: — itt a leányom, bemegy ez. — De erdön kell ám átmenni és néha késő este sötétben kell hazajönni. — mondták az előjárók. — Akár éjfélkor s akár a Bakonyon át, — mondtam én. Arra föfogadtak bennünket és én akkor tizenkét éves voltam.

— Emlékszem rá. Te nagyobb voltál, mint a leányok a mi falunkban. Mindegyiknél nagyobb és mindegyiknél szebb, s én azt mondtam akkor magamban, mikor először láttalak: ha megnő, ez az én menyasszonyom lesz. —

A mult emléke szelidebb fényt vetett a leány daczos büszke arczára. Mialatt az ifju beszélt s mialatt ő felelt reá, e szép fiatal leány arczon gyorsan váltakozott a fény és árnyék, hasonlóan ahhoz, mint mikor nyáron süt a nap és felhők usznak az égen s árnyékuk ide-oda inog a földön, majd eltűnik, majd ismét megjelenik.

— A mit magadban gondoltál, tartottad volna magadban, nem kellett volna nekem megmondanod, — szolt a leány. — Nekem a gyermeknek! Nekem nem volt még ennyi eszem, hogy tudhattam volna, mi a szerelem, mi a játék és mi a hazugság?

— De istenem! Rózsai mit tehetek róla én? Hiszen mindketten földhöz ragadt szegények vagyunk. Két koldus egy pár. Mire meunénk mi együtt?

A leány megvetőleg tekintett a kinosan fölsohajtó legényre.

— Azt gondoltam, van két kezed, nekem is kettő és a napnak huszonnégy órája van; sokat megkereshet négy kéz alatt. — Én is azt gondoltam, Rózsai. De most tavasszal, tudod beteg voltam és oyankor

sok mindentéle eszébe jut az embernek és mikor úgy fekszik az ágyban, csodálatosan világos lesz néha az ember fejében. Es akkor azt gondoltam magamban: nekem három éhez szájról kell gondoskodnom a magamén kívül, az isten bizta őket reám, mi lesz belőlük, ha én sokáig beteg leszek és nem bírok nekik kenyeret keresni?

A leány nem felelt. Komoran hallgatta tovább s a legény nyitotta:

— Akkor az asszonyom, a gazdag molnárné gondoskodott rólam szegény betegről s ellátta annyáig s szerencsétlen testvérem mindennel, a mi kellett. Es mikor halálkodva nem tudtam, hogy mit mondjak neki, csak mosolygott s azt felelte: ki tudja, érdemel-e ő oly nagy köszönetet s ki tudja, mire volt jó ez a betegség?

A leány még most sem felelt. Csak fejevel intett a legénynek, hogy mondja tovább.

— Nem értettem mindjárt, — folytatta ez, — de később aztán megértettem s ő mosolygott. Es a dolog oly világos volt, hogy halottam, mikor a malomba járok hátam mögött azt sugták: ez lesz a gazda itt nemsokára.

— Es az tetszett neked?

— Megijedtem tőle de mult vasárnap délután bejöttem a tiszteles urhoz és elmóndtam neki mindent.

— Mindent? — kiáltott közbe fenyegetve a leány.

— Nem, a te nevedet nem, — viszonzá a legény. — S a tiszteletes, a ki nekem pártfogó urem és gyámolítóam volt mindig, azt mondta rá: talán a gondviselés uja intézte a dolgot így, fiam; kövesd tovább is a negyedik parancsolat szavait; az ég is gondoskodik azokról, a kik szüleikről gondoskodnak.

A leány ingerülten rázta szép fejét.

— A papok papolnak, a férfiak bátran cselekesznek és a gyávák mások jó tanácsa mögé bujaak,

TURAI FARKAS

Pünkösdre a legjobb bizonyítványokkal ellátott cselédek megrendelhetők és kaphatók.

Felkértek mindazon ház és földtulajdonosok, kiknek házak vagy földjök eladó, vagy haszonbérbe kiadó azokat az intézetben előjegyeztetni szíveskedjenek. A közvetítés a legmérsékeltebb díjak mellett eszközöltetik.	Helybeli és vidéki bármiféle részvények vételnek s eladatnak. — Megjegyzendő, hogy jelenleg is vannak eladók 8% tiszta jövedelem mellett.	Közeli tanyáról naponta friss tej kapható. — Házhöz szállítva télen 10 kr, nyáron 8 kr. literenként.	Több vendéglő és kávéház helyiség kiadó vagy eladó.
„Több Debreczeni Takarékpénztári részvény és gőzmalmi részvény eladók.	„Férjhez menendő leányok figyelmébe“. Több tisztes kereskedő és iparos ifjak — rendszeres állás és vagyonnal, jó családból nőül, óhajtanak. — Bővebbet a Turay féle intézetben.	Eladó egy jókarban levő ház, — jelenleg 8% jövedelmez.	8 nyilas homok föld közel a városhoz — épületekkel együtt eladó.
7 1/2 nyilas ondódi föld eladó.	Egy régi jó hírnevű kisvendéglő szabadkézből eladó vagy kiadó.	Egy magános udvar lakostálya üzlet-helyiségnek is alkalmas — kiadó	„Német leányok“ közvetlen a szepesség-ről megrendelhetők, az uti költség távoiság után vasuti árszabály szerint állapítatik meg
Egy függő lámpa eladó. —	Négy szoba istállóval együtt kiadó. Több lúczernás kiadó.	„Egy zongora eladó“.	Kereskedő segédek, kertészek és gazdasági hivatalnokok elhelyeztetnek.
		Egy pékhelyiség kiadó.	Három magtár kiadó.
		Magános urak figyelmébe. Igen csinosan butorozott szobák kiadók.	Több háztani földek tanyával eladók.

Ilyenmü apró hirdetések 25-50 kr-ért nagyobbak pedig aránylag a legolcsóbb díjak mellett felvételek TURAY FARKAS közvetítő és tudakozó-intézetében, Miklós-utca sarkán a megváltással szemben. Ugyanott mindkét nemben, jó bizonyítványokkal ellátott cselédek megrendelhetők.

Huzás már a jövő hónapban.

Kincsem 1 sorsjegy 11 csak 10 ft

Főnyeremény készpénzben

50.000 ft

10.000 ft, 5000 ft 20% lsv. || 4788 pénznyeremény.

A magyar lovar-egylet sorsjegy-irodája: Budapest, Váci-utca 6. sz.

Női férfi és gyermek cipő üzlet.

az arany csizmához.

Hivatkozva azon engemet mindig nagyobb igyekezetre buzdító bizalomra melyben egy a helybeli mint a vidéki cipőt vásárló igen tisztelt közönség ré szesített, értesitem a n. é. közönséget, hogy ujonnan berendezett

női, férfi és gyermek cipő üzletemet

a tavaszi időnyre a legjobb anyagból készült árakkal szereltem fel, a melyeket jutányos árak felszámítása mellett bocsátok tisztelt vevőim rendelkezésére. Egyidejűleg értesitem a n. é. közönséget, hogy ujonnan berendezett, nagyszabású műhelyem részére — hol is mindenféle női férfi és gyermek cipő és csizmaárakat a legjobb anyagból a legrövidebb idő alatt elkészítettetek, úgy szinte javításokat a legcsinosabban kiállítatok — sikerült oly kitűnő hazai munka erőket megnyernem kiknek készítményei egy a főváros, mint a külföld legfinomabb készítményeivel a versenyt kiállják: A n. é. közönség nagybecsű bizalmát és pártfogását magamnak továbbra is kérve maradtam

kiváló tisztelettel

FALK OTTO

az arany csizmához

főpiac a városháza épületében.

Egy eszményi lábbeli

olyan, mely a lábbelire való kiadást egyharmadrésze le szállítja, a lábakat szárazan, és így az egész testet egészségben tartja, a mellett szép kinézése által a legszebben tisztított, sőt a lakkos lábbeivel egyforma, immár valóságga vált, és mindenki könnyen megszerezheti a

Gaertnerféle cs. k. engedélyezett

TALP

használatát által kimélő

Gaertnerféle francz. folyadékos

PILLANAT

fényezés

teszi. A fényezett csak felkenik és azonnal mutatkozik a fény.

Ar: 1 üveg sokáig tartó 50 kr. Szétküldési feltétellel 1 frton alul semmi sem küldet k. 3 frtnyi megrendeléseknek a pénz mellékelendő Nagyobb megbízások utánvétel küldetnek és 3 frtnál nagyobb megrendések portmentesen. Ismételadók engedélyben részestnek.

Chem. Gyar Rich. Gaertner, cs. k. hadsereg szállító

Wien. Iroda és raktár: I. Bez., Gizellastrasse No. 4

Raktár Debreczenben: Kohn Adolfná.

1880 óta bejegyzett cég

Wien.

Hirdetmény.

A „Bécsi biztosító társaság”

és a „Bécsi élet és járadék biztosító intézet” alólírott igazgatósága által hazánk főbb városiban már a főügynökségek felállításán, felkérjük a t. ez. közönséget, hogy tűz-, jég-, szállítvány és életbiztosítási ajánlatokkal társulatunkat megtisztelje s bizalommal felkeresni méltóztassék.

Fenn czimzett társulatoknak, míg egyrészt tekintélyes tőkéje 5.000.000 frt teljes biztosítékot nyújt az elfogadott kockázatokért, ugy másrészt előnyös díjtételei versenyképessé teszik minden eddigi hazánkban működő verentársuattal szemben, sőt az életbiztosítási üzletágban oly előnyös kombinációkat is vett fel díjtáblázataiba, melyek a biztosító közönség minden várakozásának megfelelnek.

Vállalatunk elvül tűzén ki; hogy bekövetkező szerencsétlenségek esetén a károk gyors, pontos és igazságos rendezésére lelkiismeretes gondot fordít.

Bizton reméljük, miszerint, a t. ez. közönség társulatunkat, egész bizalommal fogja felkeresni ajánlataival, mi pedig igyekezni fogunk az irányunkban tanusított bizalmat mindenkor teljes mértékben kiérdemelni.

Budapest

Debreczen.

Tisza László, igazgató,

Ágoston József, vezértitkár,

Simonffy Sámuel, főügynök,

Várad Ignác, titkár.

Rezső trónörökös Ö cs. kir. Fensége a kiviteli cikkek bécsi mintatárlatán a krondorfi savanyuvizet a következő szavakkal tüntette ki: „Ez az a jó krondorfi, — ritka hiányzik asztalunk!”

Debreczen és vidéke tisztelt közönségéhez!

A gyógyévad beálltával felhívjuk figyelmét a hírneves

KRONDORFI SAVANYUVIZRE

Koronahercegné Stefánia-forrásra

mint a legmegbízhatóbb gyógyszerre köhögés-és rekedtségnél, nyeldekítő-tüdő és gyomorburutnál, valamint az alsótest bántalmainál.

Borral vegyítve a legfelségesebb ital!

A krondorfi savanyukut magyarországi főraktára SCHWIMMER ÉS KELL, BUDAPESTEN.

Főraktár Debreczenben:

CSANAK JÓZSEF czégnél.

Stefánia koronahercegné Ö cs. kir. Fensége iöudvarmestere:

„U cs. és kir. Fensége a koronahercegné örömmel vett tudomást a „Koronahercegné Stefánia-forrás“ keletkezéséről.“ Pálffy s. k.

Az egész világ előtt kedvelt

a dr. GREENSILL-féle fogszerek mindennapi használatra, egészséges fogak megtartására (a száj tisztítására). Aki ezeket egyszer használta, bizonyosan félretesz minden más szert. 500 aranyat fizetnek annak, ki ezen szerek használatát után fogfájást kap vagy lehellete büzös lend. Egy üveg szalicilsavas szájviz 40 kr., egy karton fogszéplő a legfeketébb fogakat bőféhére változtatja 40 kr., egy csomag Green-ille fogpászta napi használatra a fogak épentartására 35 kr., Dr. Greensill Róbert-féle fogkefe 30 kr. Dr. Greensill Róbert tanár Párisban. Főraktár Budapestben, Török Józsefnél Király-utca, Dankovszky István József-ér 2. sz., Kapható Debreczenben: Dr. Rotzschnek Emil, Balázs Odön és Martony Lajos fodrásznál.

A ki kétségben van a felett,

hogy a hírlapokban feldicsért gyógyszerek közül melyiket használja betegsége ellen, az írjon egy levelezőlapot Richter kiadó-intézetének Lipcsébe s kérje a „Betegbarát“ című röpiratot. E könyvecskében nemcsak a legjobbaknak bizonyult háziszerek vannak részletesen ismertetve, hanem

betegségekről szóló jelentések

is olvashatók. E jelentések mutatják, hogy igen sok esetben egy egyszerű háziszert is elegendő arra, hogy még a látszólag gyógyíthatatlan betegség is szerencsésen elhárítsassék. Ha a betegnek a megfelelő gyógyszer rendelkezésére áll, akkor még súlyos baj esetén is gyógyulás várható, s ez okból egyik betegnek sem kellene a „Betegbarát“ megrendelését elmulasztani. E figyelemreméltó könyvecské segítségével sokkal könnyebben választhatja meg a szükséges gyógyszert. A röpirat megküldése a megrendelőnek költségbe nem kerül.

Debreczeni Emlékirás 98. kötet

Gróf DEGENFELD LAJOS

Debreczen város II-ik kerületi orsz. képviselő

beszámoló beszéde.

— 1887. május 22-én.

Tisztelt választó polgárság!

A jelen országgyűlés vége felé közeledvén, mint e nemes város I-ó v. kerületének orsz. képviselője kötelességemnek tartom önök előtt számot adni azokról, melyek képviselőségem idejében történtek. En a jelen országgyűlésnek csak második felében voltam szerencsés az önök képviselője lehetni; s így a jelen országgyűlésnek I. felében történteket érintetlenül hagyva, szorítkozni fogok csupán képviselőségem idejére, s néhány rövid szóval fogom kegyes engedelmeitől vázolni az azon idő alatt történteket, pártunk maga tartását s végül néhány szóval csekély személyem viselt dolgait.

A nyári néhány hónapot kivéve folytonos munkásság közt telt el ezen idő; s habár a reformokat életbe léptető törvények nem is valami nagyszámúak, de fontosságuknál fogva kívánok s éppen mivel oly fontosak — vették igénybe a képviselő háznak mindazon idejét, — mely annak rendes évi teendője után fennmaradt. Kiváló fontossággal bírnak azon törvények, melyek a közigazgatás némely ágainak reformjaira irányoznak. Ilyenek a Kéztörvényhatóságokról, községekről és a közigazgatási hatóságok elleni fegyelmi eljárásról szóló törvények. Nem kívánom ezeket részletesen ismertetni; megvannak ezek minden törvénygyűjteményben s különben is jó idő óta életbe lévénél léptetve, a gyakorlatból ismeri mindenki; csak annyit kívánok jellemzésükre megjegyezni, hogy meg van bennük is azon intentio, mely intentiója jelen kormányunknak ez irányban mindig megvolt. T. i. hogy a közigazgatás a mai kor igényeinek megfelelőleg javítsassék, fejlesztessék s a törvényhatóságok autonómiaja a parlamenti felelős kormányzattal minél nagyobb összhangzásba hozassék. Törvénykezésünk javításá czéljából is hozott több törvény, melyek közül kiemelkedik a telekkönyvekre vonatkozó. Tudjuk mindnyáján, hogy hazánk több részében, mondhatnám majdnem mindenütt mily rendetlenek a telekkönyvi állapotok s a vagyon batorság mennyire veszélyeztetve van ezáltal; különösen áll ez a kisebb birtokokra. Ezen rendtelenségek megszüntetése és a telekkönyvnek a kataszterrel való összhangba hozatala van e törvény által czélba véve.

Védképességünk tökéletesítése czéljából is egy igen nevezetes lépést tettett a jelen országgyűlés által, a népfelkelésről és annak felszereléséről szóló törvény meghozatalával. Minden, még a legbékésebb időben is kötelessége minden egyes polgárnak s különösen a törvényhozásnak, gondoskodni az ország védelméről netaláni támadások esetére: annál inkább oly időben, minő a közelmúlt volt, midőn napról napra, sőt órától órára lehetett a baj kitörését várni.

Ezen kötelességének vélt a képviselőház a fentebbi törvények meghozatala által eleget tenni.

Igen fontos ténye volt a jelen országgyűlésnek az u. n. közgazdasági kiegyezés s az azzal összefüggő, különösen a vám és kereskedelmi szövetségről szóló törvény és a quota iránt kötött egyezmény.

Méltóztatnak tudni, hogy ezen egyezmények törvényeink szerint mindig 10 évre kötöttek s a legutolsó 10 éves cyculus épen képviselőségem idejében járt le. Létrejött tehát az Ausztriával újabb 10 évre kötött vám- és kereskedelmi szövetség az eddigi alapon, melyet a tapasztalás hazánkra nézve jónak és üdvösnek bizonyított, és ez által közgazdasági állapotaink újabb 10 évre consolidáltak s létrejött a quota iránti egyezmény, szintén az eddigi alapon s ez által megállapított azon arány, melyben a közös költségekhez a következő 10 évben járulni fogunk.

Felkívánom még említeni az országgyűlés tartamának 3 évről 5 évre való meghosszabbításáról szóló törvényt. Szükségesnek mutatkozott ezen törvény oly czélból, hogy hazánk választó közönsége ne legyen e választás izgalmainak oly gyakran kitéve, s a képviselőház ne legyen az annyi nyugodtságot és higgadtságot igénylő komoly munkálkodásában a gyakran ismétlődő választások által megzavarva.

Nem hagyhatom figyelmen kívül az ország pénzügyi helyzetét sem. Kormányunkban és pártunkban megvolt atskarékosági hajlam és a komolyfigyekezet pénzügyeinket rendbe hozni; hogy ez nem sikerült oly mértékben, mint ohajtottuk volna, hogy deficitünk még mindig lényeges összegekben szerepel s hogy ennek fedezésére az állam hitelét kellett ismételtén igénybe venni: abban sem kormá-

nyunk sem pártunk nem hibás. Oka ennek, rejlik abban, hogy a multban oly nagymérvű befektetések tétettek, melyek nem csak hogy akkor megzavarták az államháztartás egyensúlyát, de melyek kihatással vannak a jelenre is; a mennyiben a kormány és pártunk sehogyssem tarthatta az ország érdekeivel megegyeztetetők azon a multban létesített intézmények elejtését, melyek habár a jelenben teherrel járnak is, de hazánk anyagi és szellemi előhaladását nagy mértékben előmozdítva, hivatvák a jövőben az ország jövedelmeit és az egyesek adó képességét fokozni és közvetve az államháztartás egyensúlyának helyreállításához nagymértékben hozzájárulni. Ezen pénzügyi bajok oka azonban jelenleg főleg a külpolitikai helyzetben keresendő. Tudjuk mindnyáján, hogy minő háborus hírek aggasztották nem csak hazánk, de egész Európa népeit; a Damokles kardja függött fejünk felett s kérdem, vajjon képzelhető é hazánknak oly hűpolgára, ki ne lett volna hajlandó a legnagyobb áldatra is csak hogy imádott hazáját a végveszélytől megóvja. Ezen szempontból kiindulva szavazott meg a jelen országgyűlés igen nagy összeget véderőnk fejlesztése és tökéletesítése czéljából.

Nem hagyhatok említés nélkül még egy eseményt, mely nem involvált ugyan magában szoros értelemben vett törvényhozási aktust; de mely annak idejében igen nagy izgalomban tartotta a kedélyeket úgy a képviselőházban, mint azon kívül; értem ez alatt az u. n. Janszky affaire-t. Távol vagyok attól hogy ezen — hála Istennek! — eltemetett ügyet újra feleleveníteni kívánjam; felemlitem azonban mint olyat, melynek szerencsés megoldása jellemzi kormány elnökünk bölcsességét és tapintatát. Felséges urunk és királyunk Tisza Kálmán miniszter elnök tanácsa folytán legmagasabb királyi szavával oldotta meg ezen országszerte oly nagy hullámokat vetett ügyet, oly módon, hogy ezáltal a legelkeseredettebb kedélyek is egyszerre le lettek csillapítva.

Kormányunk és szabadelvű pártunk iránya különben ezen országgyűlés alatt is a régi volt. Magyarországot nagygya és erőssé tenni szellemileg és anyagilag. Anyagilag és szellemi előhaladást biztosítani ezen

ország minden egyes polgára részére. Pedig nehéz idők haladtak el fejük felett; nagy veszélyek fenyegették hazánkat, mégis sikerült közös külügyi kormányzatunk magyar miniszterelnökünkkel egyetértőleg ezen veszélyeket egyelőre elhárítani s hogy Tisza Kálmán szava minő súlylyal birt a külpolitikát illetőleg is, mutatja az, hogy a háborús hírekkel szemben tett nevezetes nyilatkozata mely nagy sensatiót keltett egész Európában.

Méltóztassanak megengedni, hogy végül magamról is szólhassak néhány szót. En önöknek tett ígéretemhez, de legheusóbb meggyőződéshez képest is csatlakoztam a szabad elvű kormánypárthoz és küzdöttem annak soraiban Tisza Kálmán vezérlete alatt, azon meggyőződésben, hogy egyedül ő képes az ország viszonyait érdekeinknek megfelelő módon rendezni. Mint megválasztásom alkalmával előre is jeleztem, — nem játszottam valami kiváló szerepet a jelen országgyűlésen; ezt nem tehettem, mivel szerény tehetségemtől nem telett; de teljes jó akarattal és buzgalommal iparkodtam kötelességemnek eleget tenni, részt vettem a tárgyalásokban, s szavazatommal előmozdítottam a kormány által előterjesztett s meggyőződés szerint az ország javára szolgáló javaslatok keresztvitelét.

Most pedig eljött az ideje annak, hogy azon mandátumot, melyet mult év febr. 1-én az Önök kezéből átvenni szerencsés volt, ismét az Önök kezébe letegyem. Letesz az, szívem mélyéből eredő legmelegebb szönetemmel azon bizalomért, melylyel engem tisztelteli kegyesek voltak.

Legyenek meggyőződve, hogy amennyi emléket mindig szívemben fogom hordani Önöket pedig arra kérem, hogy engem jó emlékezetükben megtartani sziveskedjenek.

MÉLTÓZTASSÁNK

DÉNEZSEN TÁRSASÁG II-ik KÖRLETI ORSZ. KÉPVISELŐ

BESZÉD

... az ország minden egyes polgára részére. Pedig nehéz idők haladtak el fejük felett; nagy veszélyek fenyegették hazánkat, mégis sikerült közös külügyi kormányzatunk magyar miniszterelnökünkkel egyetértőleg ezen veszélyeket egyelőre elhárítani s hogy Tisza Kálmán szava minő súlylyal birt a külpolitikát illetőleg is, mutatja az, hogy a háborús hírekkel szemben tett nevezetes nyilatkozata mely nagy sensatiót keltett egész Európában.

Méltóztassanak megengedni, hogy végül magamról is szólhassak néhány szót. En önöknek tett ígéretemhez, de legheusóbb meggyőződéshez képest is csatlakoztam a szabad elvű kormánypárthoz és küzdöttem annak soraiban Tisza Kálmán vezérlete alatt, azon meggyőződésben, hogy egyedül ő képes az ország viszonyait érdekeinknek megfelelő módon rendezni. Mint megválasztásom alkalmával előre is jeleztem, — nem játszottam valami kiváló szerepet a jelen országgyűlésen; ezt nem tehettem, mivel szerény tehetségemtől nem telett; de teljes jó akarattal és buzgalommal iparkodtam kötelességemnek eleget tenni, részt vettem a tárgyalásokban, s szavazatommal előmozdítottam a kormány által előterjesztett s meggyőződés szerint az ország javára szolgáló javaslatok keresztvitelét.

Most pedig eljött az ideje annak, hogy azon mandátumot, melyet mult év febr. 1-én az Önök kezéből átvenni szerencsés volt, ismét az Önök kezébe letegyem. Letesz az, szívem mélyéből eredő legmelegebb szönetemmel azon bizalomért, melylyel engem tisztelteli kegyesek voltak.

Legyenek meggyőződve, hogy amennyi emléket mindig szívemben fogom hordani Önöket pedig arra kérem, hogy engem jó emlékezetükben megtartani sziveskedjenek.

Tisztelt

Másodízben hogy országgyűléséről számot elölőször is a viselőm mindazokat megjelenésükkel mindnyájan forajándékozának a legközelebb beévi működéséről képviselői működés számot adhat

A pár napos gyűlésről általánosan elkiismeretesen megvalósítását, tüdőzt maga emegállapított kiépítse az új építési szerűtelelő intézmény európai művelt

Ez a vezérmanya és a most midőn törvényekkel gazdag len emberi műköködésünkkelünk — senki is ez az, hogy akartuk előmozd

Ha ezen tészen akarnék elegendő nem le

Méltóztassanak zuttal csak a helyeket elegendő képviselőház omról igazságos

E fontosabbólni kívánok:unkról

Ha legelőszívánok szólni: mind a magán-épezi a mozgásetünk az, mely

KÖRÖSI SÁNDOR

Debreczen város III-ik kerületi orsz. képviselő

beszámoló beszède.

— 1887. május 22-én. —

Tisztelt polgártársak!

Másodízben állok mint képviselő e helyen, hogy országgyűlési megbízatásom mikénti teljesítéséről számot adjak. Mielőtt ezt tennem, először is a viszontlátás örömeztetével üdvözölöm mindazokat, kik a mai napon itt becses megjelenésükkel megtiszteltek. — Fogadják mindnyájan forró köszönetemet, s kérem: sajnálkozzanak meg becses figyelmükkel, hogy a legközelebb bezárandó országgyűlés három évi működéséről általában, különösen pedig képviselői működésemről kötelességemhez képest számot adhassak.

A pár nap mulva bezárandó országgyűlésről általában azt mondhatom, hogy az elkiismeretesen folytatta azon nagy eszme megvalósítását, melyet a nemzet 1867-ben tűzött maga elé, hogy t. i. az azon évben megállapított kiegyezési közjogi alapon felépítse az új magyar államot, s hazánkat a felszerű és a mai viszonyoknak megfelelő intézményekkel és törvényekkel az európai művelt államok sorába emelje.

Ez a veséreszme lebegett a jelenlegi kormány és a most bezárandó országgyűlés előtt, midőn törvénytárunkat nagyszámú törvényekkel gazdagította, melyeknek, mint minden emberi műnek lehetnek hiányai, de egyetőlünk — kik e törvények megalkotásába működésünkkel vagy szavazatunkkal befolytunk — senki igazságosan meg nem tagadhat és ez az, hogy ezekkel hazánk közjólétét akartuk előmozdítani.

Ha ezen törvények mindenkiről részletesen akarnék szólni: úgy a mai nap erre elegendő nem lenne.

Méltóztassanak tehát megengedni, hogy ezúttal csak a fontosabb tárgyakról szóljak, melyeket elegendőnek vélek azon célra, hogy a képviselőház működéséről, és az én eljárásomról igazságos ítéletet mondhasanak.

E fontosabb tárgyak közül először is szólni kívánok: „Állami háztartásunkról.”

Ha legelőször is állami háztartásunkról kívánok szólni: ez indokolva van azzal, hogy mind a magán-, mind az állami életben a pénz szerepe a mozgatóerőt, és mert pénzügyi helyzetünk az, mely miatt a jelenlegi kormány

és az ezt támogató többség az ellenzék részéről a legtöbb támadásnak van kitéve.

Az ellenzék a képviselőházban, lapjaiban és a választói gyűléseken oly rossz helyzetben levőnek tünteti fel pénzügyeinket, mintha már az államtünk szélén állanánk, és mintha számunkra nem maradt volna egyéb hátra, mint felszedni sátorfánkat, és azon az uton, melyen őseink ide jöttek, visszavándorolni Ázsiába.

Méltán és joggal kérhetik tehát az ország választó polgárai képviselőiktől: igaz-e, hogy pénzügyeink igen rosszul állanak, és a bukáshoz állunk közel?

Azt hiszem, mindenik képviselőnek kötelessége e kérdésre őszinte feleletet adni.

Részemről igyekszem e kérdésre minden leplezés nélkül felelni, s pénzügyeinket a rendelkezésemre álló időhöz mérten úgy adni elő, a mint azokat az élénk terjesztett számadások, és hivatalos nyilatkozatok feltüntetik.

Ha őszinte akarok lenni, meg kell valanom, hogy pénzügyeink kedvezőtlen helyzetben vannak.

Allamháztartásunk az 1887-ik évi költségvetésben nemcsak nem javult, de valóban megromlott. — Megromlott annyiban a mennyiben a rendes költségvetés mérlege 4 millió kétszázszáz forint, az egész költségvetés 22. millió forint hiányt tüntet fel.

Ha ehhez még az 1887-ik évi költségvetés fedezésére szükségelt összeget is hozzáadjuk, melyet kölcsön útján kellene beszerezni: a hiány 34. millió forintra rug.

Ez bizony eléggé kedvezőtlen pénzügyi helyzet; de nem oly rossz, hogy e miatt kétségbe kellene esnünk.

Hogy a pénzemberek sem tartják oly igen rossznak — pedig ezeknek fínom érzékük van — mint a mi ellenzékünk tartja: bizonyítja azon körülmény, hogy a magyar állam ma is oly mérsékelt kamatok mellett kap kölcsönpénzt mint bármelyik más állam.

Már pedig a magánéletből tudjuk, hogy aki a csődbűz közel áll: az vagy csak magas kamatok mellett, vagy éppen sehogysen kap pénzt kölcsön. — Ugyanez áll az államokra is.

Elismerem azt is, hogy az utóbbi években kiadásaink tetemesen emelkedtek; de

midőn ezt elismerem: azt is el kell ismerem, hogy bevételeink, a rossz viszonyok daczára, — nagyobb befektetéseink forgalmi eszközeink, — és más téren való közgazdasági, valamint kulturális tényezőink fejlesztésével, az utóbbiak 12 év alatt mintegy 110 millió forintra emelkedtek.

Azt kérdezhetné töllem valaki: mi az oka, hogy bár bevételeink szaporodtak, mindamellett államháztartásunk súlygyeene nemcsak helyre nem állítottott, de sőt az 1887-diki költségvetésbe megromlott?

Erre ezt felelném: ez igaz; de ennek oka több körülményre vezethető vissza.

Ezek közt megemlítem először is azt, hogy az 1882 és 1883-ik évi számadás adatai szerint az év végén kisebb volt a deficit, mint előirányozva volt; az ezután következett években ismét kisebb, úgy hogy 1885-re és 1886-ra mintegy 5 millió forint lett a többlet. — Ez a többlet arra ösztönözte az egyes minisztériumokat, hogy saját kormánylati águkban minél nagyobb beruházásokat tegyenek, s így minél nagyobb sikert mutathassanak fel. Így történt aztán, hogy a törvényhozás által megszavazott költség határát átlépték és 22 millió forint tulkiadást csináltak.

Az egyes Minisztériumok ez eljárását nem helyeselte senki, nem helyeseltém én sem, de a kért összeget megszavaztam, mert a pénz már elvolt költve, s azt viseza kellett fizetni. Megszavaztam azért, mert még az ellenzék sem állította, hogy e tulkiadás elfecéreltetett, vagy épen valaki által e beszajátított volt; sőt bebizonyítva láttam, hogy az egyes minisztériumok ez összegeket halaszthatatlan kiadások fedezésére, nagyrésztben pedig hasznos beruházásokra fordították; például maga a közlekedési minisztérium 9. millió forint tulkiadást ruházott be az állami vasutakba.

Maga a kormány belátván, hogy az ily tulkiadások sértik egyrészt a törvényhozás költség — megszavazási jogát, másrésztől összehavadják az ország pénzügyeit: a képviselőházban indítványozta egy oly határozat hozatalát, melyben kimendatgot, hogy jövőben egyes miniszterek csak oly kiadásokat tehetnek, melyek halaszthatatlanok, és

csak a pénzügyminiszter beleegyezésével. — Jövőre tehát ily kiadásoknak, mint volt ez a 22. millió forint tulkiadás, nem szabad előfordulnia.

Állami háztartásunk megromlásának oka rejlik továbbá azon körülményben, hogy állami igazgatásunk minden ágában nagyobbak az igények, és nagyobbak a kiadások, mint voltak ez előtt csak tíz évvel is. Évről-évre szaporodik a hivatalnokok száma, s ezek fizetése és nyugdíja nagy súlyjal nehezedik az állami kincstárra.

Nagy súlyjal nehezdednek állami kincstárunkra főleg a hadikiadások. A hadi tudomány fejlődése, a hadi eszközök, fegyverek folytonos változása, javítása, száz milliókat nyelnek el állami bevételünkkel, s legfőbb okát képezik azon általános nyomor, mely világrészünk minden országánál beállt.

Nemcsak nálunk billent fel az állami háztartás súlygye, — ha nem megromlott az másutt is mindenütt. —

Az adózó polgárok vállaira, az utolsó 12 év alatt mindenütt iszonyu teher súlyosult s az állami kiadások a békés francia köztársaságtól elvezdve az önkényuralmi Oroszorszáig mindenütt tetemesen emeltettek.

Franciaország kiadásai az utolsó 12 év alatt 1200 millió frankkal növekedtek.

Oroszország kiadásai 500 millió, Anglia kiadásai 350 millió, Olaszország kiadásai 250 millió franczal növekedtek. Hazánk kiadásai 12 év alatt 200 millió frankkal növekedtek.

E kiadások növekedése valóságos átok Európa nemzetekre.

A felvilágosult kor guanyjára mintha Európa népei vissza akarnának menni az ököljög korába: legfőbb gondjukat, s jövedelmük legnagyobb részét nagy hadseregek előállítására és fenntartására fordítják.

A legújabb kimutatások szerint az európai államok állandóan 6 millió katonát tartanak tényleges szolgálatban és 12 milliót tartalékban. Ennek a rettenetes fegyveres erőnek fenntartására évente 16 milliárd frankot költenek el. Ime ebben rejlik az általános elszegényedés és nyomor oka. — Ezért nem tudunk mi is pénzügyi bajainkból ki szabadulni, mert a többi hatalmak nagy fegyveres ereje miatt kényszerre vagyunk mi is nagy haderőt fenntartani.

Ez okból alkottuk meg a „Népfelkelésről” szóló törvényt is; ezért szavaztam meg én is, mert hazánk biztonsága szempontjából szükségesnek tartottam, hogy ha Németország 5 millió, Oroszország 10 millió, Franciaország 3 millió, Olaszország 2 millió harcost tart készen a népfelkelést is beleszámítva, az Osztrák-Magyar-Monarchiának is szaporítani kell a haderőjét, mely a közös hadseregben és a két honvédségben csak egy millió kétszáz ezer harcost számít.

Megszavaztam a Népfelkelésről szóló törvényt azért is, mert nem akartam hogy azon nagy világháboru, melynek sötét képe a béke napfényének átjagatott hátterén át napról napra láthatóbbá lesz: hazánkat védtelenül találja.

Szomorú állapot ez, de olyan, melyen mi magunk egyedül nem változtathatunk, de a melynek általános akarattal meg kell változnia. — Európa országai fejlődelmének, kormányainak, és törvényhozásainak előbb-utóbb be kell látniok, hogy ezen állapot huzamosabb tenmaradása, oly állapotba juttatná Európa népeit, mely a polgárisultságot lábbal tiporná, és az emberiséget visszavetné a barbár középkor elmúlt gyászos korszakába.

Az itt elmondott okok miatt, elismertem rossz pénzügyi helyzetbe jutottunk. Mindamellett kétségbe esésre nincs okunk, mert azon nagy kiadások, melyeket kormányunknak tennie kellett, nem pocskoltattak el haszon talan dolgokra.

Azon összegek, melyeket 1867. óta létezett kormányaink, kölcsön felvettek, legnagyobb részben gyümölcsözőleg beruháztattak. Megvannak azok azon ötezer kilométer területen elvonuló vasutakban, melyek azóta építettek és ma az államnak jövedelmeznek.

Ezen vasutak 1875-ben mikor mostani kormány kezébe kapta a hatalmat, még csak 106 millió forint értékét képviselték, és ma 467 millió forint értékét képviselik, és évenként 16 millió frt jövedelmet hoznak.

Megvannak a kölcsön vett pénzek a szabályozott vizekben, melyek a forgalmat olcsóbbá, a földet értékesebbé tették. — Megvannak azon nagy számú épületekben, melyek a tudomány és művészet felvirágzásra emeltettek.

Megvagyok győződve, hogy ha minden felesleges kiadástól tartózkodunk, pedig ezt meg kell tennünk: ha az ugynevezett közvetett adókat jobban felhasználjuk, pénzügyünk rövid időn rendezve lesz.

Annival inkább reményem ezt, mert pénzügyeink rendezését maga Tisza Kálmán miniszterelnök ur, — mint pénzügyminiszter vette kezébe, kinek rendkívüli észtehetségét, és tiszta önzetlen jellemét még az ellenzék sem vonta kétségbe.

Nagy zajt csinált az ellenzék azon törvényjavaslatból, melyben a kormány az állami pénztárak készleteinek kiegészítésére 32 millió forint hitelművelet utján a beszerzésére kért felhatalmazást.

Ennek a most már megszavazott törvénynek csak az a célja, hogy az a 7 millió forint, mely az állam kezelése alatt állt ugyan, de más célra, nevezetesen a Rába és Béga szabályozása rendeltetett a kormány által s fedezettel nem birt kiadásokra eszközöltetett, visszatérjenek és hogy az év első felében gyéren befolyó adókból nem fedezhető, 25 millióra menő kiadások fedeztessenek.

Az államnak mindig szüksége van készletre a pénztárban, most is van abban 20 millió forint készen, de azt előre nem látható esetekre kell fenntartani.

E törvényben én pénzügyeink rendezésére az első lépést láttam, s ez okból azt megszavaztam.

Attérek most már azon törvények fontosabbjainak előadására, melyek állami életünk egyéb ágaiban, az elmúlt három év alatt hoztattak.

Ezek közül felemlitendőnek tartom a főrendiház szervezetéről szóló törvényt.

Azon nagy alkotások között, melyekkel a magyar államot a hüberiség lánczaiból kiszabadította, egy intézmény maradt érintetlenül, melynek ujja szervezését, s a demokrat elvekké l'öszhengzatra hozatalát egy későbbi törvényhozás feladatának hagyta fenn.

Törvényhozásunk a most lefolyt országgyűlésen e feladatott megoldotta. Helyesen-e vagy nem? az lehet vita és bírálat tárgya. Egyet azonban el kell ismernünk, és ez az, hogy a főrendiház szervezését nálunk az általános közvélemény követelte.

E törvény megítélhető radikális liberális, konzervatív arisztokrata, és demokrata szempontokból.

Ha radikális szempontból itéljük meg, ugy ez a törvény feleslegesnek mondható, mert a radikálisok a főrendiházat szükségtelennek tartják. Azt mondják ezek hogy nincs szükség a képviselő házon kívül még egy másik házra, mert a fenség jogával csak a nép bír s a népek, mint Siey és francia államférfi mondta, egy tárgyban csak egy akarat lehet, a népet pedig a képviselőház képviseli annak akaratát csak az fejezheti ki. Mire való hát két ház? Ha két ház egy akaratot van: ugy az egyik felesleges; ha nincs senk egy akaratot: ugy a nép akaratát csak az egyik képviseli. Ez okoskodásban [Laboulag francia tudós szerint nagy tévedés van. — Siey és összezavarta a meghozott törvényt a törvénykésztésével, a mi két különböző dolog.

A hatalom egy, de annak egy tényező kezében öszponosítása önkény uralomra vezet. Szabad és alkotmányos országban a hatalmat ugy kell megosztani, hogy a hatalmat hatalom korlátozza.

Monarchikus államban, milyenben mi élünk, legcélszerűbb a hatalom hármassal osztása király, főrendiház, és képviselőház között, mert ezek egyike a másikat korlátozza.

A mi alkotmányos országunkban veszélyes lenne, ha a király és a nemzet képviselőháza nézet eltérése esetében egymással szemben állának, s gyakori forradalomra szolgálhatna alkalmul. — Kell lenni egy harmadik hatalomnak, mely mindakettőt korlátozza, és mérsékelje; a harmadik hatalom nálunk a főrendiház.

Ez a főrendiház nemcsak a király és nemzet közti közvetítésre alkalmas, de alkalmas arra is, hogy a képviselőházban létező kisebbséget a többség tulkapásai ellen megoltalmazza.

Képviselőházunkban alig akadt egyetlen hang, mely a főrendiház eltörlését kívánta volna. — Az egész ház pártkülömbőség nélkül kívánta a főrendiház megtartását, csupán a szervezés módjára nézve tértek el a pártok egymástól.

A mérsékelt ellenzék helyeselte a kormány által benyújtott törvényjavaslat azon rendelkezését hogy a hercegek, grófok, bárók — továbbra is, bár megszorítással, de a felsőház tagjai maradjanak. Helyeselte a párt hogy a jogegyenlőség alapján nem grófok és bárók de kitűnő polgárok is örökös tagokul kineveztessenek, csupán azt óhajtották, hogy ezek száma 30-ra szelíttassék le. Azt akarta a párt, hogy a főrendiházba a megyei és városi törvényhatóságok is küldhessenek választás útján tagokat.

A függetlenségi és 48-as párt azt akarta hogy a magyar korona területén bíró főhercegeken, zászlós urakon, r. katolikus, görög kath. és görög keleti egyházakhoz tartozó püspökökön valamint a többi bevett vallás felekezeteinek szabadon választandó püspökei kívül, a hercegek, grófok, bárók szabadon és titkos szavazással választott képviselői külön Censusz nélkül a felsőház tagjai legyenek.

Hosszra terjedne beszédem, ha e két javaslat bírálatába bocsátkoznám; elegendőnek tartom csak megemlíteni, hogy a képviselőház többsége mindkét javaslatot elvetette, és elfogadta azt, a mi ma szentesített törvény.

E törvény szerint a főrendiház tagjai részint örökös jogon, részint az általuk viselt méltóság, vagy hivatal, részint királyi kinevezés alapján bírnak a főrendiházban ülés és szavazattal.

Örökös jogon tagjai a felsőház uralkodóház hercegei, továbbá a magyar királyok által a gróf vagy bárói címzet nyert nagy honpolgárok, ha a magyar állam területén oly földbirtokot bírnak, melytől három ezer forint évi adót fizetnek.

Tagjai a róm. kath., görög kath. és görög keleti egyház püspökei. — Az evangélikus reformált és az ágostai hitv. evangélikus egyház hivatalban legidősebb három-három püspöke, és ugyanyi főgondnoka, valamint az unitárius egyház hivatalban idős egyik elnöke. Továbbá a Felsőház által kinevezett 50 tag.

A törvény tehát a jogegyenlőség alapján bevitte a főrendiházba a protestáns püspököket és főgondnokokat, csak azt lehet sajnálni, hogy a jogegyenlőség elve az izraelitákra nem alkalmaztatott, pedig a kormány javaslatában, melyet a képviselőház első ízben megszavazott, ezek is befoglaltattak a főrendiház többségének rend szellemé azokat kitörlötte.

Ha ezen törvényünket csak a democrata szempontjából tekintjük; ugy azzal nem lehetünk megelégedve, mert a főrendiházban a democrata elem nagy kisebbségben van. — De az aristocrataknak sem lehetnek nagyon elégedettek, mert abba a főrendi házba, mely 1848 előtt tisztán aristocratakból állott, ma bevitetett a democrata elem is.

Épen azért, mert a mai főrendiház se nem kizárólag aristokratikus, se nem kizárólag demokratikus: megfelel hazai viszonyainknak. — Megvallom, bár a választás-

nak barátja közt nem tá a felsőház is a képviselőház teljesen azo házat ellensz

Tudom, enknél tökéle de ezek a természetünk méletileg ne letesebb fels

tilag azt ta ó-kori törve n e n e k me h o z t a m, h a n e m a z o k e l

kell említe zül a törv ségekrő v is e l ö k, m e l y z e t r á s r ó l s z

A legu államainak v l y e k a m i e n t t ö r v e n y e i k k e t á s i t ö r v e n y e z e k e r ő v i s e l ö k, m e l y z e t r á s r ó l s z

Az államfő kérdésekről, az öszponos manýzat kép

Közigaz a mi képvis

A közg másutt is ké sal szemben, gátás és az lami igazgat lom főle aka az állami ka adni, hogy e val a maga

Az önk oszlanak. — vinni az önk állam föle ak a társadalmá séget fogja te az állami ha részesíteni a

Képvis zetnek volta

En a k ennek hiány házban 1887 szedemben k

Minden vagy is a h öszponosítá szerintem a zarni nem s létezik az állam létezik

Csak ö tezik valódi mozgalmakba erszágban az idézett belm potismus, az lödik ki.

Nem ta ra nézve az De nem rekvést sem ba akarja v akarja felru zat semmi ö kormányzati társadalmat

Ez a n mind megan és a magyar tépné szét.

Azon mány a törv zéséről nyu találtam. E ponti kormá feletti felügy

nyilvánosság kiadó

milyenben mi
om hármaz fel-
és képviselőház
a másikát kor-
águnkban veszé-
nemzet képvise-
ében egymással
ri forradalomra
Kell lenni egy
mindakettőt kor-
madik hatalom

ak a király és
kalmak, de a
selsőházban létező
pápai ellen meg-

akadt egyetlen
örülését kívánta
különbösg nélkül
társát, csupán a
tek el a pártok

z é k helyeselte
törvényjavaslat
a h-rezeket, —
ovábbra is, bár
tagjai m-rad
a jogezvölő
bárók de kitűnő
kineveztesenek,
zek száma 30-ra
e párt, hogy a
rosi törvényható-
s utján tegokat.

A központi törvényhatóságokról, köz-
ségekről, közgazgatásit iszt-
viselőkről, a segéd és kezelő sze-
mélyzetelleni fegyelmi eljá-
rásról szóló törvényt.

A legújabb időben Európa valamennyi
államainak törvényhozásai még azok is,
melyek a miénknél rendezettebb közgazgatási
törvényekkel bírnak, folytonosan közgazga-
tási törvényeik javításával foglalkoznak.

A központi törvényhatóságokról, köz-
ségekről, közgazgatásit iszt-
viselőkről, a segéd és kezelő sze-
mélyzetelleni fegyelmi eljá-
rásról szóló törvényt.

A központi törvényhatóságokról, köz-
ségekről, közgazgatásit iszt-
viselőkről, a segéd és kezelő sze-
mélyzetelleni fegyelmi eljá-
rásról szóló törvényt.

A központi törvényhatóságokról, köz-
ségekről, közgazgatásit iszt-
viselőkről, a segéd és kezelő sze-
mélyzetelleni fegyelmi eljá-
rásról szóló törvényt.

A központi törvényhatóságokról, köz-
ségekről, közgazgatásit iszt-
viselőkről, a segéd és kezelő sze-
mélyzetelleni fegyelmi eljá-
rásról szóló törvényt.

A központi törvényhatóságokról, köz-
ségekről, közgazgatásit iszt-
viselőkről, a segéd és kezelő sze-
mélyzetelleni fegyelmi eljá-
rásról szóló törvényt.

A központi törvényhatóságokról, köz-
ségekről, közgazgatásit iszt-
viselőkről, a segéd és kezelő sze-
mélyzetelleni fegyelmi eljá-
rásról szóló törvényt.

nyilvánosság kiadó

milyenben mi
om hármaz fel-
és képviselőház
a másikát kor-
águnkban veszé-
nemzet képvise-
ében egymással
ri forradalomra
Kell lenni egy
mindakettőt kor-
madik hatalom

ak a király és
kalmak, de a
selsőházban létező
pápai ellen meg-

akadt egyetlen
örülését kívánta
különbösg nélkül
társát, csupán a
tek el a pártok

z é k helyeselte
törvényjavaslat
a h-rezeket, —
ovábbra is, bár
tagjai m-rad
a jogezvölő
bárók de kitűnő
kineveztesenek,
zek száma 30-ra
e párt, hogy a
rosi törvényható-
s utján tegokat.

A központi törvényhatóságokról, köz-
ségekről, közgazgatásit iszt-
viselőkről, a segéd és kezelő sze-
mélyzetelleni fegyelmi eljá-
rásról szóló törvényt.

A központi törvényhatóságokról, köz-
ségekről, közgazgatásit iszt-
viselőkről, a segéd és kezelő sze-
mélyzetelleni fegyelmi eljá-
rásról szóló törvényt.

A központi törvényhatóságokról, köz-
ségekről, közgazgatásit iszt-
viselőkről, a segéd és kezelő sze-
mélyzetelleni fegyelmi eljá-
rásról szóló törvényt.

A központi törvényhatóságokról, köz-
ségekről, közgazgatásit iszt-
viselőkről, a segéd és kezelő sze-
mélyzetelleni fegyelmi eljá-
rásról szóló törvényt.

A központi törvényhatóságokról, köz-
ségekről, közgazgatásit iszt-
viselőkről, a segéd és kezelő sze-
mélyzetelleni fegyelmi eljá-
rásról szóló törvényt.

A központi törvényhatóságokról, köz-
ségekről, közgazgatásit iszt-
viselőkről, a segéd és kezelő sze-
mélyzetelleni fegyelmi eljá-
rásról szóló törvényt.

A központi törvényhatóságokról, köz-
ségekről, közgazgatásit iszt-
viselőkről, a segéd és kezelő sze-
mélyzetelleni fegyelmi eljá-
rásról szóló törvényt.

A központi törvényhatóságokról, köz-
ségekről, közgazgatásit iszt-
viselőkről, a segéd és kezelő sze-
mélyzetelleni fegyelmi eljá-
rásról szóló törvényt.

A központi törvényhatóságokról, köz-
ségekről, közgazgatásit iszt-
viselőkről, a segéd és kezelő sze-
mélyzetelleni fegyelmi eljá-
rásról szóló törvényt.

A központi törvényhatóságokról, köz-
ségekről, közgazgatásit iszt-
viselőkről, a segéd és kezelő sze-
mélyzetelleni fegyelmi eljá-
rásról szóló törvényt.

nyilvánosság kiadó

milyenben mi
om hármaz fel-
és képviselőház
a másikát kor-
águnkban veszé-
nemzet képvise-
ében egymással
ri forradalomra
Kell lenni egy
mindakettőt kor-
madik hatalom

ak a király és
kalmak, de a
selsőházban létező
pápai ellen meg-

akadt egyetlen
örülését kívánta
különbösg nélkül
társát, csupán a
tek el a pártok

z é k helyeselte
törvényjavaslat
a h-rezeket, —
ovábbra is, bár
tagjai m-rad
a jogezvölő
bárók de kitűnő
kineveztesenek,
zek száma 30-ra
e párt, hogy a
rosi törvényható-
s utján tegokat.

A központi törvényhatóságokról, köz-
ségekről, közgazgatásit iszt-
viselőkről, a segéd és kezelő sze-
mélyzetelleni fegyelmi eljá-
rásról szóló törvényt.

A központi törvényhatóságokról, köz-
ségekről, közgazgatásit iszt-
viselőkről, a segéd és kezelő sze-
mélyzetelleni fegyelmi eljá-
rásról szóló törvényt.

A központi törvényhatóságokról, köz-
ségekről, közgazgatásit iszt-
viselőkről, a segéd és kezelő sze-
mélyzetelleni fegyelmi eljá-
rásról szóló törvényt.

A központi törvényhatóságokról, köz-
ségekről, közgazgatásit iszt-
viselőkről, a segéd és kezelő sze-
mélyzetelleni fegyelmi eljá-
rásról szóló törvényt.

A központi törvényhatóságokról, köz-
ségekről, közgazgatásit iszt-
viselőkről, a segéd és kezelő sze-
mélyzetelleni fegyelmi eljá-
rásról szóló törvényt.

A központi törvényhatóságokról, köz-
ségekről, közgazgatásit iszt-
viselőkről, a segéd és kezelő sze-
mélyzetelleni fegyelmi eljá-
rásról szóló törvényt.

A központi törvényhatóságokról, köz-
ségekről, közgazgatásit iszt-
viselőkről, a segéd és kezelő sze-
mélyzetelleni fegyelmi eljá-
rásról szóló törvényt.

A központi törvényhatóságokról, köz-
ségekről, közgazgatásit iszt-
viselőkről, a segéd és kezelő sze-
mélyzetelleni fegyelmi eljá-
rásról szóló törvényt.

A központi törvényhatóságokról, köz-
ségekről, közgazgatásit iszt-
viselőkről, a segéd és kezelő sze-
mélyzetelleni fegyelmi eljá-
rásról szóló törvényt.

A központi törvényhatóságokról, köz-
ségekről, közgazgatásit iszt-
viselőkről, a segéd és kezelő sze-
mélyzetelleni fegyelmi eljá-
rásról szóló törvényt.

A központi törvényhatóságokról, köz-
ségekről, közgazgatásit iszt-
viselőkről, a segéd és kezelő sze-
mélyzetelleni fegyelmi eljá-
rásról szóló törvényt.

Közjogi harc felelevenítését, mert megvoltunk győzve, hogy a jelenlegi közjogi alapon birunk annyi cselekvési szabadsággal, a mennyi szükséges arra, hogy ezt az országot Magyarországnak s ez országban nemzetünk fölényét megtartsuk, hazánkat a többi polgárisult államok sorába emeljük. — A többi a jövő feladata.

Helyes volt-e eljárásunk a felett most a tisztelt választópolgártársak vannak hivatva ítélni.

Ha helytelenül jártunk el; ha az a békés és óvatos irány, mely a jelenlegi kormány és szabadelvűpárt eddigi eljárását jellemzi nem helyes: úgy Magyarország választópolgárainak a mostani választásoknál alkotmányos jogukban áll az ellenzéki pártok valamelyikét juttatni többségre, s az ország kormányát ennek kezeire bízni.

Itt van a mérsékelt ellenzék, melynek programját nem ismeri senki és folytonosan változó magatartásából a nemzeti közvélemény csak azt észlelheti, hogy a jelenlegi közjogi alapon a kormányhatalmat szeretné kezeibe kapni. De mily irányban akarja azt használni, konzervatív vagy szabadelvű irányban, azt nem mondja meg sehol. — Nem mondja meg azt sem, miféle vezetné jobban az ország kormányát a jelenlegi kormánynál.

Hajlandó lesz-e a választó nemzet e pártnak a mostani választások alkalmával a többséget megadni? azt én nem tudhatom; de aligha csalódom, ha azt hiszem, hogy a választó nemzet e pártot nem juttatja többségre és így nem bukhat meg a jelenlegi kormányt és szabadelvűpártot, mely 12 év alatt annyi alkotásokkal gazdagította e haza intézményeit, s annyi hasznos törvényt alkotásával mozdította elő az ország közjólétét.

Azt hiszem, a magyar nemzet többségének természetes józan esze kedvezően fog ítélni a szabadelvűpárt és ennek kiváló vezére Tiszta Kálmán felett. Meggondolván azon válságos helyzetet, melyben most Európa van: Magyarország kormányát továbbra is azon férfi erős és biztos kezére bizza, ki 12 évi csodálatos munkaerejével, kitartó erélyével, előrelátó tehetségével úgy kormányozta ez országot hogy hazánk hajója a mindenfelől felmerült nehéz körülmények Seylla és Charibdis között épen maradt; nehéz és súlyos terhek viselése mellett ugyan, de az anyagi és szellemi fejlődés útján halad.

Hatalmában áll a választó nemzetnek többségre emelni a függetlenségi és 48-as pártot, melynek programja ismeretes. E párt fel akarja bontani 1867-ben a megkoronázott királylyal s annak többi országaival kötött egységet. — Nem akarok most közjogi fejtegetésekbe bocsátkozni, csupán azon veszélyes helyzetre óhajtok reflektálni, mely

a kiegyezési törvények felmondásával király és nemzet között, valamint Ausztria és Magyarország között beállana.

Beállna köztünk egy oly közjogi harc, melynek végét senki sem tudná megmondani; de aligha csalódom, midőn azt állítom, hogy mi huznánk a rövidebbet, mert nekünk nincs szövetségünk Európában, sőt benn a hazában is ellenséges elemekkel vagyunk körülvéve.

Esszerű lenne-e ma a király és nemzet közt létező jó viszonyt közjogi harcokkal megzavarni, midőn Európa nemzeti puska-poros hordón tánczolgat és nem tudhatni, mely napon török ki az a nagy világháború, mely Európa csaknem összes országait lángba fogja borítani. — Valjon a király és nemzetközi közjogi harc nem bátoritana-e fel az orosz abszolút hatalmat, a háború megkezdésére, azon hatalmat, melynek bevallott szándéka, hogy ázsiai csordáival hazánk termékeny virányait letiporhassa, virágzó városainkat romokká lövesse és nemzeti létünket kétéssé tegye?

Mi egy nagy háború elé a győzelem biztos reményével csak úgy mehetünk, ha a korona, ha Ó Felsége többi országai és köztünk békés egyetértés létezik; ekkor az agyaglábú északi óriás is aligha mer bennünket megtámadni, vagy ha megtámad, véres fővel verendjük vissza.

Meg vagyok győződve, hogy a nemzet nagy többsége nem óhajt most közjogi harcot kezdeni, s a függetlenségi párt ismét kisebbségben marad az országban.

Mi tiszteljük a függetlenségi párt hazafias törekvéseit; az ország teljes függetlenségének vágya a mi kebleinkben is él; hisz magyarok vagyunk, s egy nemzet sem mondhat le örökre függetlenségének kivívásáról.

De a létező jót a lehető jobbért most nem akarjuk kockáztatni, mert elveszthetnénk azt is, a mink van. — Mi szabadelvűpártiak arra törekszünk, hogy a létező közjogi alapon erőssé tegyük a magyar fajt, s a magyar állameszme megvalósításával felépítsük az új Magyarországot.

Ez az eszme lelkesített engem a képviselőházban minden törvényünk alkotásánál. — Ezért támogattam a kormányt, mert láttam, hogy a magyar állameszme megvalósítására törekszik.

Megszavaztam olyan törvényeket, melyek súlyos terheket róttak vállainkra; de látván hogy e terheket hazánk javára viseljük, nyugodt lelkiismerettel szavaztam meg.

Még kell még emlékeznem a képviselőházban létezett zsidóellenes, vagy ugynevezett antisemita párttörvényekről. Ennek a kis párttörvényeknek tagjai gyakran nagy zajt csináltak a képviselőházban és jajveszkeltek, hogy az

országnak hétszázézer mózes vallású polgára elnyomja és rabzolgájává teszi Magyarország 15 millió keresztényvallású polgárát, s követelte, hogy ezek fosztassanak meg minden polgári jogtól.

Azt hiszem, az antisemita urak nincsenek valami magasröptű véleménynyel hazánk keresztény polgárai férfiaságáról és életrealóságáról, midőn azt állítják, hogy az a 15 millió keresztény polgár oly gyáva és élehetetlen, hogy hétszázézer izraelita által elhagyná magát nyomtatni.

Ennek a párttörvényeknek létjogosultsága nincs. Az a magyar nemzet, mely 1848-ban a jogegyenlőséget nagy küzdelemmel kivívta, soha sem fogja megengedni, hogy e hazának bármelyik polgára, vallása vagy nemzetisége miatt, a minden polgárt megillető jogokból kizárassék.

Bármiképp és bármily nyelven imádjá valaki az Istent e hazában, csak legyen becsületes ember és teljesítse a haza iránti kötelességét: egyenjogú polgára lesz az e hazának.

E párttörvényeknek tehát létjogosultsága nincs, s az idő előrehaladó szellemének ellenálhatlan ereje elfogja őket seperi. —

Ezek előadása után most már magamat t. polgártársaim részrehajlatlan ítélte alá bocsátom.

Eljárásom felett ítéljenek szabadon. Az ellenzék mindig azt hangoztatja, — hogy mi, kik a kormányt támogatjuk, a husos fazekak mellett ülünk s jó dolgunk van. —

Nohát én kijelentem, hogy a husos fazekakból nem kaptam semmit, sőt ily husos fazekat meg csak nem is láttam.

A mily egyszerű polgárként hagytam el hat évvel ezelőtt városunkat: oly egyszerű minőségben tértem vissza.

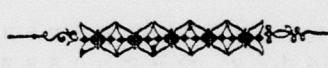
Nem hoztam magammal sem kincset, sem rangot; de hoztam magammal a kötelességteljesítésem engem kielégítő tudatát.

Támogattam a kormányt egyéni haszon nélkül politikai meggyőződésből, s mint egyszerű napszámos a szabadelvűpárt soraiban, részt vettem a törvények alkotásában.

Itéljenek Önök felettem! Az Önök által kezeimbe adott mandatumot most visszaadom, azzal a kijelentéssel hogy míg élek mindig büszkén fogok vissza emlékezni, hogy Debreczen város 3-ik választókerületét hat éven keresztül képviselhettem.

Soha sem fogom elfeledni azt a nagybecsű bizalmat, melylyel két országgyűlési időszakon át megajándékozni méltóztattak.

Fogadják e bizodalomért forró köszönetemet, most pedig kiáltás velem együtt: Éljen a haza!

II.

Kőrössi Sándor orsz. képviselő ur Nemes Kálmán kerületi pártelnök azon beszédére, melyben őt a jelöltség újbóli elfogadására felkérte így válaszolt:

Tisztelt polgártársak!

Azon megtisztelő felhívást, melyet t. szonokuk ékes beszédében intézett hozzám: hat évi országgyűlési működésemet helyeslő ítéletül tekintem.

Köszönöm Önök nagybecsű helyeslő ítéletét. — Ez ítélet csak fokozza azon bensőmben eddig is létezett lelkinyugalmat és öntudatot, hogy ha hazám közjövát akartam, pedig akartam, — másként mint tettem, nem cselekedhettem.

Önök eljárásom felett nyilvánított ítélete egyszersemind azon felhívást is tartalmazza, hogy a jövő öt éves tartamu országgyűlésen is Debreczen sz. kir. város 3-ik választókerületét képviseljem azon szabadelvűpárt soraiban, melynek eddig tagja voltam.

Önök hálára vagyok kötelezve, a csekélységemet ért megtisztelő bizalomért, és a legmelegebben köszönöm azt.

Micsoda nagyobb megtiszteltetés érhetne a világban múnthogy engem az egyszerű honpolgárt, ki önmagam szorgalma és munkásságá-

val szereztam meg az ismereteknek azon mérvét, melylyel hazámat a törvényhozó testületben szolgálhatom.

Önök most harmadizben tisztelnek meg hazánk legmagyarabb, és legértelmesebb városának, Debreczen sz. kir. város 3-ik választókerületének országgyűlési képviselőül.

Megvallom: előrehaladt életkorom azon gondolatot keltette bennem, hogy talán már fére kellene vonulnom a politikai életpálya idegizgató teréről, s nyugalomban tölteni el életem hátra levő részét.

De az a megtisztelő bizalom, melylyel most már harmadizben megajándékozni méltóztattak, arra ösztönöz engem, miszerint kijelentsem, hogy városunk 3-ik választókerületében a nekem felajánlott képviselőjelöltséget köszönettel elfogadom.

Még sokat kell tennünk, ha azt akarjuk, hogy Magyarország úgy legyen szervezve, hogy az a bekövetkező háborus események közt rendületlenül megállhasson, béke idejébe pedig az európai művelt államokkal,

az emberiség magas czélja felé, együtt haladhasson.

A jelzett czélra a szükségeseket, a még hiányzókat megszerezni: képezi az én programomat.

Mivel én e czélt a szabadelvű párt soraiban a lángeszű Tiszta Kálmán vezérlete alatt vélem elérhetni, kijelentem, hogy jövőre is e párthoz óhajtok sorakozni.

Kijelentem, hogy ott, hol azt az ország közérdeke, sérelme nélkül megtehetem: úgy

e város egyes polgárainak, mint főleg városunknak érdekeit előmozdítani kívánom, mert az ország is csak akkor lehet boldog, ha városai virágzó állapotban vannak.

Ismételve kijelentem, hogy a nekem felajánlott képviselőjelöltséget köszönettel elfogadom, s bezárom beszédemet azon óhaj-tással:

Éljen a haza!

Éljen Debreczen város közönsége!

Éljen a szabadelvű párt!

